

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

138

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֱמַר אֶל אֶהֱרֹן קַח מִטָּף וְנִטָּה יָדָךְ עַל מִימֵי מִצְרַיִם"

'הכרת הטוב' - הכלי להסתכלות בעולם הבא מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

ואפילו לדומם.

הכלל הוא: פגיעה ברגש, משפיעה באופן ישיר על המדות וממילא נפגמת מדת הכרת טוב. אף שהשכל צופה למרחקים ורץ על כל הכאת היאור לפי התכלית המסובבת על ידי זה, שהיא, קידוש השם, לא כן הרגש הניזון מהמתרחש בהוה ומושפע ממה שהעינים רואות בחוש, מעשה הכאה גרידא.

נמצא, שעל ידי הפגיעה ברגש, על ידי מעשה ההכאה, היתה עלולה להפגם במה שהוא מדת הכרת הטוב של משה רבנו. והרי מדה זו היא

כלי חשוב לעבודת ה', לכן צריך האדם לעשות כל השתדלות לרכוש מדה זו בשלמות, כי על ידה ילמד להכיר את גדולת חסדיו יתברך עם כל הבריאה ועל ידה ידבק בהקב"ה וכפי שיעור דבקותו, יוכל ליהנות מזיו שכינתו בעוה"ב.

אמרו רז"ל: 'כל הכופר בטובתו של חבירו, לבסוף כופר בטובתו של הקב"ה' (מ"ר שמות א ח). וכבר הבאנו במק"א את ביאור מו"ח רבינו נחום זאב זצ"ל מקלם: שהכרת טובה לאדם ולהקב"ה שורש אחד להם ואם נפגמה המדה של הכרת הטוב לחבירו, לא יכיר גם חסדיו של הקב"ה ולבסוף, לעולם הבא יחסרו לו הכלים מדת הכרת הטוב לדבקות לקב"ה.

ולא עוד, אלא: כל עצם כח הצמיחה

המשך בעמ' 2 <<<

תמונה מתוך ה-CD 'עשרת המכות' של ארגון 'שופר'

וביותר צריך להביין: הרי ההכאה שמסבכת את הנס של שנוי טבע היאור והעפר, הופכת אותם לכלים לקדוש שמו יתברך, אם כן איזה בזיון יש בהכאת משה, אם על ידי שמושם לעבודת ה' מתעלים הם מאד? כמבואר במסילת ישרים פרק א'.

יסוד גדול ומקיף בכחות הנפש של האדם מתגלה לנו בזה: כל מדות הנפש מושפעות ונפעלות על ידי הרגש ולא רק על ידי השכל, לכן אם אין אנו מכירים טובה לדומם שנהננו ממנו, וכל שכן אם אנחנו מבזים אותו, נפגע הרגש שאינו מגיב רק בהתאם לחוקי ההגיון, הרגש של בעל החסד, שרוצה אך לתת ולהנות אחרים, אסיר תודה הוא לכל אשר הפיק ממנו הנאה בכל צורה שהיא

'ביקרא דשתית מיניה, לא תשדי ביה קלא' (ב"ק צב:). האדם חייב להכיר טובה אפילו לדומם שנהנה ממנו ולכן אסור לבזותו. כמו כן נפסק להלכה (או"ח קפ ד). 'אין מעבירין על האוכלין'. המוצא אוכלין בדרך אינו רשאי לעבור עליהן ולהניחם שם, אפילו אם אחר זרקם שם אסור לעבור על ידם ולעזובם כשהם מונחים במצב של בזיון.

נתעמק נא בדברים אלה: הרי אין הבור והאוכלים מרגישים בבזיונם, ומה משמעותה של הכרת טובה לדומם שאינו מרגיש ואינו נהנה מזה?

עוד אמרו חז"ל: בענין מכת הדם במצרים: "אמר אל אהרן" - 'לפי שהגן היאור על משה כשנשלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים. ולקה על ידי אהרן' (רש"י ז).

וכן במכת כינים: "אמר אל אהרן" - 'לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה, לפי שהגין עליו כשהרג את המצרי "וַיִּטְמְנֵהוּ בַחֹל". ולקה על ידי אהרן' (שם ח).

גם דברים אלה דורשים הסבר, מנקודת ראות השכל, איוו פעולת הטבה עשו למשה? הן הדומם אינו פועל כלל והאדם הוא המנצל את סגולותיו לשימוש, גם לא יתכן בזוי הדומם כי אינו מרגיש בזה.

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֲמַר אֶל אֶהֱרֹן קַח מִטָּךְ וְנִטָּה יָדְךָ עַל מִימֵי מִצְרַיִם"

»»» המשך מעמ' 1

של עולם הבא מתפתח מתוך גרעין של מדת הכרת הטוב.

הן תוכן שכר עולם הבא ביארו לנו חז"ל: **"הָעוֹלָם הַבָּא הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה, וְלֹא שְׂתִיָּה וְלֹא פְרִיָּה וְרִבְיָה וְלֹא מִשָּׂא וּמִתֵּן וְלֹא קִנְיָה וְלֹא שְׂנְאָה וְלֹא תַחְרוּת, אֲלֵא צְדִיקִים יוֹשְׁבִים וְעִטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם וְנִהְיִין מִזֵּיו הַשְּׂכִינָה"** (ברכות יז.). זוהי ההנאה הרוחנית המגיעה לאדם כאשר יתגלו לכל אחד לפי כחו, כל הגילויים המתגלים מהנהגת הבריאה כולה מששת ימי בראשית עד סוף כל הדורות, כך נאמר בתרגום בקהלת על הפסוק: **"סוּף דְּבָר הַכֹּל נִשְׁמַע"** (קהלת יב). **"מֵאֵי דַתְעֵבֵד בַּעֲלָמָא בְּצִינְעָא, כּוֹלָה, עֵתִידָא לַאֲתַרסַמָּא וְלַאֲשַׁתְמַעָּא לְכָל בְּנֵי אַנְשָׁא"**. כל הבריאה מראשיתה עד סופה תגולל כספר תורה, אשר בו כתובים כל המעשים והמאורעות של כל הדורות כדי ללמד את כבודו ויתברך, כל צדיק כפי כחו יראה בה נפלאות ממדות הנהגתו ית' עמו ועם כל המון בריותיו ויתגלו כל פרטי בחירותיהם ומעשיהם והסיעתא דשמיא שקבלו והדקדוק הנפלא בדינם ומתן שכרם ועונשם, וכל החסדים הנשגבים שנעשו איתם, גילויים גדולים אלו וההנאה הכרוכה בהם, הם מעצם שכר העולם הבא כפי שהורונו חז"ל.

מהו הגרעין שממנו מתפתח כל התהליך הגדול הזה? מה הם הכחות המניעים את הגלגל הנפלא הזה, של עליה נצחית? אינם אלא, התורה והמצוות והמדות הטובות שהקנה לעצמו בעודו בחיים חיותו, כי זאת למודעי, שבאותם מדות ובאותן קנינים נפשיים שרכש לעצמו בעולם הזה בהם יכנס לעולם הבא, כחות חדשים לא יתוספו לו שם, בתורה שלמד בעולם הזה יקנה מבט האמת שבו יוכל אחר כך להכיר גילויו ית' וללמוד מהם בדרך אמת.

ועוד: על ידי התורה ומצוות שקנה בעולם הזה יתקדש ויתכונן ליהנות מרוחניות, כי מי שלא נהנה מימיו מדבר רוחני כמו מדבר תורה, או ממדה טובה בעולם הזה, תחסר לו האפשרות ליהנות בעולם הבא שכולו רוחניות.

אך ישנו עוד כח עיקרי, אשר אם לא פיתחו בעולם הזה, יחסר לו כח הצמיחה

לעולם הבא. והוא: כח הכרת טובה, הן ביארנו שתהליך הצמיחה מותנה, בהכרת חסדיו ית' שבעצם תשלום השכר ומי שאין מדת הכרת טובה שלו מפותחת כראוי, לא יכיר בזה את חסדיו ית', נמצא שהעולם הבא שלו ישאר בבחינת **"עַמְדִים"** ולא יתפתח לעולם לבחינת **"מַהֲלָכִים"**, ותחסר לו לגמרי בחינת החיים הנצחיים. מכאן נובעים כל הדקדוקים שהזהירונו חז"ל במדת הכרת הטוב לכל נברא. כלים רגישים מאד הם מדות הנפש וביחוד מדת החסד, והן עלולות להפגם גם בסיבה כלשהי.

דבר זה נוכל ללמוד ממעשה נפלא המובא בגמרא על רבי יהודא הנשיא: **"דַּהוּוּא עֲגָלָא דַּהוּוּ קָא מַמְטוּ לִיה לְשַׁחִיטָה, אֹזֶל תְּלִיא לְרִישֵׁיה בַּכַּנְפִּיה דְּרַבִּי (הַחֲבִיא אֶת רֹאשׁוֹ תַּחַת כַּנְפֵי כַּסּוּתוֹ) רִשׁוֹ וְקָא בְּכִי, אָמַר לִיה: "זִיל, לִכְךָ נּוֹצַרְתָּ" אַמְרִי: (בְּרַקִּיעַ) הוּאִיל וְלֹא קָא מַרְחַם, לִיתוּ עֲלֵיה יִסּוּרִין"** (בבא מציעא פה.).

רבינו הקדוש ראה ברוה"ק שהעגל יגיע לתכליתו על ידי שיאכל על ידי תלמיד חכם ירא שמים, כי ישמש בזה כלי לעבודת ה' שלו ויתעלה על ידי זה, לפיכך אמר: **"זִיל, לִכְךָ נּוֹצַרְתָּ"** בזה תשיג את תכליתך. לפי ההבנה השכלית לא היתה שום אכזריות במאמרו ובכל זאת רגש החסד נפגם במשהו על ידי זה, כי לא דבר קל הוא למסור את הנפש על קידוש ה', גם כשהשכל מכיר באושר הגדול הצפון בזה.

לכן על ידי זה נפגם במשהו רגש החסד העדין של רבינו הקדוש וכדי לתקן את הפגם הדק הזה, קיבל עליו יסורים איומים משך שלש עשרה שנה כמבואר בגמרא שם, הרי שמידותנו הטובות כלים יקרים הן מאד, עליהן צריך לשמור מכל משמר שלא יפגמו במאומה, עלינו שומה לתקן ולהעמיקן, כי הן כלי העבודה שלנו ובהם תלויים כל עליותינו בעוה"ז. והם גם הכלים לקבלת השכר לעולם הבא. (מכתב מאליהו ח"ג).

"וַיִּשְׁלַח פְּרַעְיָה וְהָנִה לֹא מֵת מִמְּקַנָּה יִשְׂרָאֵל עַד אַחַד וַיִּכְבַּד לֵב פְּרַעְיָה וְלֹא שְׁלַח אֶת הָעָם" (שמות טז).

אנו רואים כאן דבר והיפוכו: שהרי ראה שלא מת ממקנה ישראל עד אחד, א"כ היה לו לחזור בתשובה. וראה זה פלא, שדוקא משום שראה כן: **"וַיִּכְבַּד לֵב פְּרַעְיָה וְלֹא שְׁלַח אֶת הָעָם"**

ויש להבין: איך דחפתו ראה זו להכביד את לבו?

למדנו מכאן יסוד בכחות הנפש: שאמנם מטבע האדם לא להודות באשמתו, כי **"כָּל דְּרָךְ אִישׁ יִשָּׂר בְּעֵינָיו"** (משלי כא). ואף אם יזדקק לנגד עיניו פשעו וחטאתו, מרבה הוא לתרץ עצמו באמתלאות שונות ובלבד שישאר צודק במעשיו.

אבל יש לפעמים שאינו יכול להמנע מהוידוי ומוכרח הוא לומר חטאתי ואז מתהפכים כחותיו לקצה השני. דהיינו: כל זמן שבקרבנו יוכל להחליט ולקבוע כי אין בו אשמה שוב אינו מתקשה בהרבה ומכניע עצמו להסיבה המכריחתו להתוודות ואדרבה מתעורר בו הרצון להיראות כאדם ישר, כי יודע הוא בעומק לבו כי יתרון החכמה מן הסכלות הוא בזה שהחכם **"מוֹדָה וְעֹזֵב"** **"וּכְסִיל מֵתַעֲבָר"** (משלי יד). ולכן רצה הוא לזכות בעיני בני אדם גם במעלה זו.

מה שאין כן, אם הוכיחוהו על פניו ושוכנע בלא שמץ של ספק כי חטא ועיות והרי הוא מרגיש בעצמו כי בעל עולה הוא ושטות עשה, שוב יתגברו עליו מדותיו המגוננות בטענתם העזה, איך לא תבוש להיראות בפני כל כי שוטה גמור הינך ובכל רגע תסתובב ברעיונך, אתמול אמרת ועשית כך ולמחר תתחרט ותאמר לא כן, דע: כי **"עֵבֵד אִינֶשׁ לְאַחֲזוּקֵי בְּדִיבּוּרֵיהּ"**, צא והכריז כי גם מאז שיקול דעתך הרחבה הביאתך לידי כך, פסק הלכה היא ואין לזוז ממנה.

וכן הדבר אצל פרעה! דוקא משום שראה כי לא מת ממקנה ישראל עד אחד, נזדעזע ונפחד שא"כ מה יאמרו עליו המצרים וכל עמו, זהו האיש שלא רצה לשלח בני ישראל, והביא עלינו מכות נאמנות ויסורים נוראים ולבסוף הוכרח לשלחם, וכל מה שהרויח הוא חורבן מצרים?! לכן קבע בנפשו והחליט, יהי מה, צריך להלחם עד הסוף! **"וַיִּכְבַּד לֵב פְּרַעְיָה וְלֹא שְׁלַח אֶת הָעָם"** ■

ראש חדש

ראש השנה לתורה שבעל פה

מראש חדש שבט החל משה ללמד את ישראל את ספר משנה תורה

ובעל האמרי נעם' מוסיף: כי אם נחלק את פסוקי 'משנה תורה' ל-36 יום שבין ראש חדש שבט וז' באדר והרי המלה "אלה" (דברים א א) שפותחת את הספר עולה למנין 36 נמצא שביום ט"ו בשבט לימד משה את ישראל את הפסוקים בפרשת עקב: "כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא כָאָרֶץ מִצְרַיִם הִיא... אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דֹרֵשׁ אֶתָּה תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מְרִשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה" (דברים יא י ב). אלה פסוקים המדברים בשבח ארץ ישראל. ■

בעל ה'חדושי הרי"ם' היה אומר: שבראש חדש שבט מתעוררת אצל היהודי השגת התורה שבעל פה והוא ראש השנה לתורה ו'נפתחים בו מעינות ביאור התורה'. וכל כך למה? על שום הנאמר: "וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעֶשְׂתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ. הוֹאִיל מֹשֶׁה בָּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת" (דברים א ג ה). הוא החל מלמד לישראל את ספר 'משנה תורה' עד לז' באדר, שהוא יום הולדתו ויום פטירתו.. על כן נחשב אותו היום לראש השנה לתורה.

הלכה

"כִּצְאָתִי אֶת הָעִיר אֶפְרַיִם אֶת כַּפֵּי אֵל ה'"

מוטב להתפלל במקום שיש בו גלולים, מאשר בשדה

ולמה ביתר המכות לא יצא משה להתפלל מחוץ לעיר, כפי שעשה זאת במכת ברד? אלא, שלא עשה זאת! משום שההלכה אומרת שמוטב להתפלל במקום שיש בו גלולים, מאשר להתפלל בשדה, שמא יפסקוהו עוברי דרכים. אבל, במכת ברד שלא היו עוברי דרכים בשדות, מוטב היה לו למשה להתפלל בשדה. ■

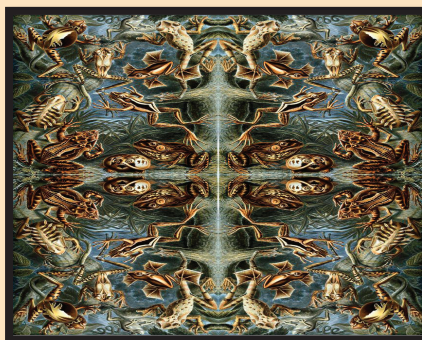
על פי ההלכה בשלחן ערוך 'אורח החיים': 'מוטב להתפלל במקום שיש בו גלולים, מאשר להתפלל בשדה, שמא יפסקוהו עוברי דרכים'. ה'חתם סופר' מוצא מקור להלכה זו בפרשתנו. במכת ברד נאמר, כי משה התפלל מחוץ לעיר ולא בתוך העיר. ולמה? אומר רש"י: על פי 'שמות רבה': 'לפי שהיתה מלאה בגלולים' (ט כט).

מידות

"וַתַּעַל הַצְּפַרְדֵּי"

למוד מהצפרדע על מידת הכעס

שמכים אותה היא מוסיפה להתזו, הרי בודאי שצריך להוסיף ולהתנקם בה, להמשיך ולהכות בה שוב ושוב. לפיכך ככל שהוסיפה והשריצה צפרדעים, כך הוסיפה חמתם ובערה יותר ויותר, עד שכוסתה כל ארץ מצרים בצפרדעים. ללמוד שמוטב לאדם שיעביר על מדותיו, ישמע הרפתו ולא ישיב וכך ישקע הריב לאט לאט עד שיעלם. אם ישיב מלחמה שערה רק תוסיף המחלוקת להתלקח. ■

רש"י אומר: על הנאמר "וַתַּעַל הַצְּפַרְדֵּי" 'צפרדע אחת היתה והיו מכין אותה והיא מתזת נחילים נחילים זהו מדרשו' (רש"י ח ב). אומר ה'סטייפלער' זצ"ל: 'ענין זה מלמדנו מוסר השכל, על טיבה של מידת הכעס. שעה שראו המצרים כי בכל מכה שמכים את הצפרדע היא מתזת נחילים של צפרדעים, הדעת נותנת כי היו צריכרים להפסיק מיד. אבל מידת הכעס אומרת את ההיפך, שמכיון שככל

פרשת 'וארא'

"וְאֲנִי אֶקְשֶׁה אֶת לֵב פְּרַעַה וְהִרְבִּיתִי אֶת אֶתְנִי וְאֶת מוֹפְתֵי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם"

אין הכוונה שד' מונע מפרעה את התשובה, אלא שהוא לא יסייע לו לחזור בתשובה

ולעשות ולא מתחשב שמה יש בדבריו, או במעשיו משהו לא בסדר. כשהולכים עם הקב"ה עד הסוף אין ממה לחשוש. אם משהו לא בסדר, אל דאגה יבוא מלאך וישנה זאת.

מספרים על רב בהונגריה: שקיבל מהמלך מקל מכסף טהור שראשו היה מעוטר בצלב עשוי כסף. לא ידע הרב מה לעשות. אם יסיר את הצלב מהמקל, הדבר עלול לעורר את חמתו של המלך, אך מצד שני אסור להחזיק צלב בבית.

מה עשה? החליט להסיר את הצלב. לימים הוזמן שוב אל המלך. ראה המלך את המקל ללא הצלב בראשו. שאל המלך: "היכן הצלב?"

ענה הרב: "רציתי ליהנות ממתנת המלך, אך המקל היה גבוה מדי עבורי ונאלצתי לקצרו קמעה". שאל המלך: "ולמה לא קיצצת מלמטה?" השיב הרב: "כי למטה היתה המידה תקינה, המקל הגיע בדיוק עד לרצפה והיה בקו אחד עם רגלי, אלא שלמעלה הוא היה גבוה מדי, ולכן נאלצתי לקצץ מן החלק העליון שלו". ותשובה זו, הגם שהיא שטות מוחלטת, התקבלה על לב המלך.

חז"ל אומרים: 'חסידים

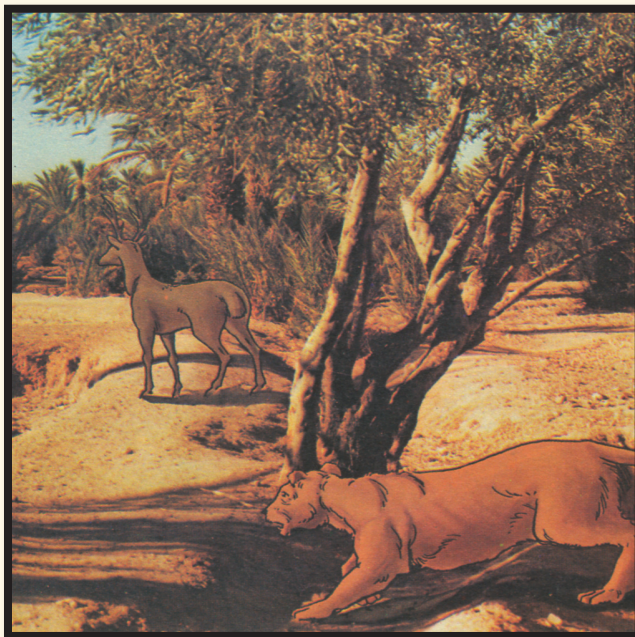
הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין שעה אחת וחוזרין ושוהין שעה אחת. וכי מאחר ששוהין תשע שעות ביום בתפלה, תורתן היאך משתמרת? ומלאכתן היאך נעשית? אלא, מתוך שחסידים הם, תורתם משתמרת ומלאכתן מתברכת' (ברכות לב:).

איזה מין תירוץ הוא זה? אלא למי שעובד עם הקב"ה זה תירוץ מצוין, אבל למי שמסתדר לבד, הוא ודאי יצטרך תירוץ טוב יותר.

ובעצם בתורה יש לכאורה דברים שנראים לא הגיוניים, לדוגמה: מצות

לב פרעה, מדוע לא שמעו לציוויו. אך הסיבה לסירובן היא ככתוב: "וַתִּירָאן הַמִּיִּלְדוֹת אֶת הָאֱלֹקִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵן מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתַּחֲיֶינן אֶת הַיְלָדִים" (א יז). כלומר: הסיבה היתה יראת שמים ואם כן אין כל חשש לדבר דברים לא לענין, כי ד' מסייע ליראי שמו במצבים אלו.

כך היה גם אצל אסתר המלכה שהלכה למלך אחשוורוש במצות מרדכי ועשתה זאת במסירות נפש, שהרי לא נקראה

לבוא אל המלך. היא ארגנה משתה עם המלך והמן. בזמן המשתה אמרה למלך: "נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׂמִיד לְהַרְגוֹ וּלְאַבְדוֹ" (אסתר ז ד). והמלך שואל: "מִי הוּא זֶה וְאֵי זֶה הוּא" (שם ה). אסתר מצביעה על המלך עצמו. דהיינו: אתה האיש! - "אִישׁ צַר וְאֹיֵב" (שם ו). אלא שבא מלאך והסיט את אצבעה לעבר המן ואז סיימה את המשפט: "הֲמֵן הֲרַע הֲזֶה".

איזה מעשה חסר אחריות להצביע על המלך עצמו, הלא ברגע קריטי זה ניתן היה לחסל את החשבון עם המן? אלא, שמי שהולך עם ד' עד הסוף הוא אומר ועושה את מה שראוי לומר

הרה"ג שלמה ליונשטיין מיוחד ל'גנזי המלך'

"וגם הקמתי את כריתי אתם" (שמות ו ד).

אם היינו שואלים טכנאי מכונות כביסה: "כמה שנים אתה עובד במקצוע?" והיה עונה: "ארבעים שנה". והיינו ממשיכים ושואלים: "האם יש פרנסה?" והיה עונה: "ב"ה יש בשפע". ובכמה סוגי מכונות אתה מתמחה? "בכל הסוגים". והיינו שואלים: "וכמה סוגי מכונות כביסה יש אצלכם במדינה?" והיה הטכנאי עונה: "אצלנו במדינה אין כלל מכונות כביסה - כולם מכבסים ביד! מה היינו חושבים על אדם זה!?"

פרעה הלך לבית חולים 'מעייני הישועה' וביקש לשוחח עם שתי המילדות הבכורות. באו לפניו המילדת הראשית וסגניתה. אמר להן פרעה: "אני מבקש להרוג את כל הזכרים הנולדים אצלכן". לאחר חודש חזר ושאל אותן: "למה לא קיימו את

בקשתו"? אמרו לו: "אצלנו אין מקצוע של מיילדות! הנשים שלנו יולדות כמו חיות" שכתוב: "וַתֹּאמְרֶן הַמִּיִּלְדוֹת אֶל פְּרַעַה כִּי לֹא כְנָשִׁים הַמִּצְרַיִת הָעֶבְרִית כִּי חַיֹּת הֵנָּה" (שמות א יט). דהיינו: הן יולדות כמו החיות בטבע שאינן נזקקות למילדות כלל וממילא אין כזה מקצוע אצלנו!

האם טענה זאת יכולה להשמע הגיונית?

אלא יש לומר: שאם המילדות הללו היו מסרבות להרוג את הילדים מטעמים הומניים, במקרה כזה באמת היו צריכות למצוא לעצמן תירוץ טוב שיתקבל על

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

של אנשי עירו ביצירות אומנות שואפת לאפס מה יעשה?

החליט, כי ילך לעיר הבירה ושם יציג את יצירותיו. אך שוב נמלך בדעתו והחליט לנסוע לפאריז בירת האומנות ושם יוכל לזכות לפרסום ולהכרה בינלאומית. נסע לפאריז ואכן גרף מחמאות רבות. אך כיצד יסביר לאנשי עירו על מה זכה לפרסום הרב? הלא בקושי הם מבינים באומנות.

לכן צריך להתחיל ולהסביר להם מה זאת פאריז, ומה זאת אומנות הציור, וכך לאט לאט להביאם להכרה ולהבנה על רמת יצירותיו, או אז יוכלו להתרשם מן התהילה שזכה בה.

במצרים ד' עשה לו שם בעולם. אך אין טעם ללכת לג'ונגלים. האתגר הוא: מצרים, ששם יודעים לעשות קסמים ויש בה מכללות מיוחדות למעשי כשפים שם ד' יכה בהם ויהיה לו שם.

אבל איך ידעו שחרטומי מצרים שהוכו הם מומחים עולמיים בלהטים? ראשית יש להכות אותם במכות כאלו שגם הם יוכלו לחקות! ואז כולם יווכחו שהם מומחים עולמיים! ואכן, האם יש כיום מהנדס גנטי היכול להפוך מים לצפרדע? אין בעולם אחד כזה! אך במצרים יכלו לעשות זאת! הם יכלו לעשות מים - דם, וגם צפרדעים! לכן הביא ד' שתי מכות שגם החרטומים יוכלו לעשות וזאת על מנת להראות לכולם כי אין מדובר בחובבנים, אלא במקצוענים בינלאומיים. ומכאן יבינו איך ד' עשה אותם ללעג ולקלס! יחד עם זאת, החרטומים ופרעה מלכם, לא הסיקו את המסקנות המתבקשות.

מעשה באדם: שנכנס לבית מרוח והזמין כוסיות שתיה, לו, לבעל בית המרוח ולכל הנוכחים. מיד לאחר שסיים לשתות קם ויצא. מיהר אחריו בעל בית המרוח ושאל: "ומה עם התשלום?" "איזה תשלום? אין עמי כסף כלל!" הכה בעל בית המרוח את האיש מכות נאמנות. למחרת נכנס אותו אדם בשנית אל בית המרוח ואת: "תמזוג כוס יי"ש לי ולכל הנוכחים!" "ומה אתי, למה אתה לא מזמין גם אותי?" שאל בעל בית המרוח. "אתה!?! התריס האיש אתה רק שותה כוס אחת, מיד אתה נהיה אליים".

כלומר: כאשר מערכת הסקת המסקנות נפגמת, עלולים להגיע למצבים כאלו. ומה גורם לכך? שכרות.

אך יש שכורים ולא מייך, אלא מתאוות, מכבוד, מגאווה, וכו' המכונים: 'נגיעות אישיות' והם הגורמים לשבוס ולקוי מערכת הסקת המסקנות במחו של האדם. וזאת היתה גם בעייתם של החרטומים! ■

הרחמים. אך אם סדר האותיות משובש, זאת מידת הדין.

אומר רבי יונתן בן עוזיאל: שעל המטה היו רשומות אותיות השם כסדרן, הרומז למידת הרחמים.

אך כשהולכים להכות את היאור חייבים להפוך את המטה וע"י כך לשנות את סדר האותיות, ובכך להפוך למידת הדין. וכיצד ניתן לעשות זאת?

אומרת התורה: "הנה אֲנֹכִי מִכָּה בַמַּטֵּה" ואיך אעשה זאת? "אֲשֶׁר בְּיָדִי" דהיינו: אכה עם החלק שתמיד נמצא בתוך ידי, ע"י שאהפוך את המקל. ומה שברוך כלל נמצא ביד יפנה כלפי חוץ ובכך ישתנה סדר אותיות ד' והן יהפכו למידת הדין!.

בפרשת בשלח אומר ד' למשה כיצד ימציא מים לבני ישראל הצמאים: "עֲבֹר לְפָנַי הָעֵס וְקַח אֶתָּה מִזְקַנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִטָּף אֲשֶׁר הִפִּיתָ בּוֹ אֶת הַיָּאֵר קַח בְּיָדָהּ וְהִלַּכְתָּ" (שמות יז ה).

ומאחר וכאן נזקקים למידת הרחמים על מנת להשיג מים, הרי שאת חלק המטה שבו היכו את היאור, עתה יש לקחת ביד, דהיינו: להפוך את כיוון המטה, כך שאותיות השם עליו יהיו כסדר, שאז זאת מידת הרחמים.

"וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטֹמִים אֶל פְּרָעָה אֲצַבֵּעַ אֱלֹקִים הוּא וַיַּחֲזֹק לֵב פְּרָעָה" (שמות ח טו).

למה התכוונו החרטומים באומרם: "אֲצַבֵּעַ אֱלֹקִים"?

כונתם לומר: שאין מה לדאוג, מדובר בארוע שולי הנובע מתנועת גרמי השמים ומאחר והמאדים היה בקו האופק של נפטון, נוצר מצב שבאו כינים. ואין זה בגלל האלקים של ישראל שעשה לנו זאת בכונה תחילה.

שאלת השאלות: איך יתכן שיאמרו כי מדובר בתופעת טבע, כשוראים בחוש שזאת מכה שלישית המשבשת בצורה חמורה את כל מה שידעו על הסובב אותם?

אלא שהדבר טמון בלקוי במערכת השוכנת בראש האדם שמתפקידה להסיק מסקנות נכונות על סמך עובדות.

והדברים יתבארו בסיפור הבא (מובא במשלים להגש"פ). אך נקדים ונבאר מדוע ד' הביא שתי מכות שהחרטומים המצריים יכלו לחקות ולא הביא עליהם מיד את מכת הכינים שאותן לא הצליחו לחקות?

צייר אחד החליט להתפרסם ע"י הצגת מבחר מיצירותיו בתערוכה בעירו. אך מיד נמלך בדעתו, מאחר שידע כי רמת ההבנה

שמיטה (במיוחד בימים שבהם עיקר הפרנסה נסמכה על חקלאות) היא לא הגיונית! שמירת שבת לא הגיונית ומה ההגיון במצות ברית מילה ביום השמיני? אלא, שדברים אלו ואחרים נראים לא הגיוניים אם המחוקק יושב בבית המחוקקים ובסוף הקדנציה פורש לביתו. אך אם המחוקק יושב אתך בבית הכנסת ונלווה אליך 24 שעות ביממה ולא עוזב את הארץ יש לך על מי לסמוך. ולראיה: בשנת השמיטה אתה תקבל יכול לשלש שנים מראש! וכן הדרך, בכל ענין וענין.

"וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה כֵּן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקְצֵר רִיחַ וּמַעֲבֹדָה קָשָׁה" (שמות ו ט).

אומר רש"י: "מִקְצֵר רִיחַ" יורבותינו דרשוהו (ש"ר סנהדרין קיא) לענין של מעלה, שאמר משה: "לָמָּה הִרְעַתָּה" (שמות ה). אמר לו הקב"ה: "חֲבַל עַל דַּבְרֵיךָ וְלֹא מִשְׁתַּחֲוִי! יֵשׁ לִי לְהַתְּאוֹנֵן עַל מִיתַת הָאֲבוֹת, הֲרַבָּה פְּעָמִים נִגְלִיתִי עֲלֵיהֶם בַּאֲ-ל־שֶׁ-דִי וְלֹא אָמְרוּ לִי, מַה שָׁמַךְ? וְאַתָּה אָמַרְתָּ: "מַה שָּׁמוֹ מָה אָמַר אֱלֹהִים?"

"וְגַם הִקְמַתִי" - יוכשבש אברהם לקבור את שרה, לא מצא קרקע, עד שקנה בדמים מרובים. וכן ביצחק, ערערו עליו על הבארות אשר חפר'.

מסביר ה'פנינים יקרים: כתוב בירושלמי: שמי שנהנה מבני אדם, לא מגלים לו את השם המפורש.

וע"פ רש"י: אומר ד' למשה: 'הרבה פעמים נגליתי עליהם בא-ל-ש-די ולא אמרו לי: מה שמך?' אם כן, יכול משה רבנו לומר: שהם לא שאלו לשם המפורש, כי הם רצו לקבל מתנות מאנשים.

אמר לו ד': שאין הדבר כך, כי אפילו אברהם, שכל ארץ ישראל היתה שלו, כשהזדקק לחלקת קבר, הוא קנה אותה בדמים מרובים! וזאת ראה שלא רצה ליהנות מן הזולת ואע"פ כן לא שאל את ד' לשמו.

"כֹּה אָמַר ד' בְּזֹאת תִּדְעַ פִּי אֲנִי ד' הִנֵּה אֲנֹכִי מִכָּה בַמַּטֵּה אֲשֶׁר בְּיָדִי עַל הַיָּמִים אֲשֶׁר בְּיָאֵר וְנִהְפְּכוּ לְדָם" (שמות ז יז).

שואל ה'קהלת משה: מה ראה הכתוב לציין את מקומו של המטה "אֲשֶׁר בְּיָדִי" היכן אמור להיות המטה, אם לא ביד? אומר האריז"ל: כאשר אותיות שם ד' הוי"ה מופיעות כסדר, אזי זאת מידת

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

טעה ואמר 'ברכת השנים' בתפילת יום ראשון של פסח

מערכת 'חברותא'
מיוחד ל'גנזי המלך'

דף ב) שמביאה את תמיהת אבי: 'אמר ליה אבי: שאלה ביום טוב, מי איכא?!' (תענית ד:). כי שם מדובר בחזרת השליח צבור ולעולם לא יבוא לידי טעות כזו, שיתחיל ביום טוב 'ברכת השנים', כי מיד כשיתחיל תפילת חול, יזכורוהו הצבור!

אך ה'מגן אברהם' חולק והביאו ה'ביאור הלכה' סימן קיז ד"ה עד תפילת.

וזה לשונו: 'ואם טעה במעריב ליל ראשון של פסח והתפלל תפלת שמונה עשרה של חול ונזכר לאחר שהתחיל 'ברך עלינו' (שהדין הוא שצריך לסיים כל אותה ברכה, כמו שכתוב בסימן רסח) אינו אומר 'טל ומטר', כיון שגם הצבור אינם אומרים'.

ואם חל זמן השאלה של הגשמים ביום שבת וטעה והתפלל של חול והתחיל 'ברך עלינו', גם כן, אינו אומר 'טל ומטר', כיון שהצבור עדין לא התחילו. והיחיד נגרר תמיד אחר הצבור (מגן אברהם). ■

היא, כאילו כתב: 'שואלין עד תפילת המנחה של ערב יום טוב הראשון של פסח ומשם ואילך פוסקין מלשאל' (שו"ע קיז).

אבל הב"ח כתב: שאכן הטור דקדק בלשונו, על פי ההלכה שכתב להלן (סימן רסח) שאם טעה בשבת והתחיל באיזו מהברכות תפילת חול במקום תפילת השבת ולאחר שהתחיל נזכר שטעה, גומר את אותה ברכה שהתחיל בה. והטעם: משום שבאמת היה צריך להתפלל גם בשבת י"ח ברכות, אלא מפני כבוד השבת לא הטריחוהו. לכן, אם התחיל מסיים את הברכה.

ולפי טעם זה: הוא הדין ביום טוב. ולזה בא הטור ואמר: שאם התפלל שחרית ביום טוב של פסח וטעה והתחיל של חול ונזכר באמצע 'ברכת השנים', גומר אותה ברכה ומזכיר בה 'תן טל ומטר' היות ואין פוסקים עד תפילת מוסף של יום טוב של פסח.

וכדברי הב"ח כתב גם הפרישה: וכתב, שאין להקשות מהגמרא להלן

שאלה: מי שטעה בתפילת שחרית ביום הראשון של חג הפסח והתפלל תפילת חול ובהיותו באמצע 'ברכת השנים' נזכר שעליו להתפלל תפילת יום טוב ולפי ההלכה עליו לסיים את 'ברכת השנים' ואחר כך להתפלל תפילת יום טוב, כיצד עליו לבקש עתה ב'ברכת השנים', כמו בחורף, או כמו בקיץ?

תשובה: שנינו בתחילת מסכת תענית, שבתפילת שחרית ביום טוב ראשון של פסח, מזכירין עדין את הגשמים.

וכתב הטור: 'שואלין (את הגשמים) עד תפילת המוסף של יום טוב הראשון של פסח, כל זמן שמזכירין הגשמים' (טור אורח חיים קיז).

וכתב על כך הבית יוסף: שאין דבריו מדוקדקים, שהרי בתפילת יום טוב, לא נתכן שאלת גשמים! אלא, כונת הטור

לרגל הופעתו הקרובה של העתון היומי

The News

אנציע פרסום!

פרסום ב-80,000 עיתונים במחיר מדהים
פרסום מודעה 1 וקבל 4 חצאים חינם
 סה"כ 5 פרסומים ב-6,500 ש"ח בלבד + מע"מ
דרושים מוכרים בשכר או באחוזים

פרסום של עמוד שלם בעתון השבועי 'ארבע נופות'
יזכה את המפרסם בבונוס של 4 חצאי עמודים ב-4 עתונים
יומיים נוספים ב-'THE NEWS' באותו שבוע חינם.

- המחירים הינם למודעות מוכנות לדפוס (גרפיקה מוכנה).
- פרסום המודעות בכפוף לאישור הועדה הרוחנית של העתון.
- תשלום 30 יום, למבצע זה בלבד.

למעוניינים: 03-6777779 שלוחה 208
פלאבון 050-6500666 פקס 03-6768833

יעמדו על הברכה

- ברכה והצלחה לג'יורג'יו בן רוסיטה
- רפואה שלמה למירל בת דניז
- זיווג הגון לפי שרש נשמתה לשירלי בת נעמי
- שיצליח למכור הבית ללא הפסד אברהם יצחק יעקב בן דוריס
- ברכה והצלחה למשה בן נורא
- לעלוי נשמתם של שמואל לאלו בן אלמירה ואמדאו ירדיה בן איטליה
- ברכה והצלחה לדוד בן דינה ומשפחתו
- רפואה שלמה למשה בן איטליה
- רפואה שלמה למסעודה בת ליוה
- שמירה והצלחה לשמעון בן רחל
- רפואה שלמה ללטיפה קניה יפה בת נבט
- ברכה והצלחה לקלאודיו בן סארנה
- ברכה והצלחה לג'יוספה ואלברטו בני רוסנה

הכונו למעמד הבא באצטדיון רמת גן!

כל הממלא הוראת קבע זו על סך \$28 זכאי לשני כרטיסים
חינם לאירוע הבא בנוסף לכל ההטבות המפורטות כאן

להרויח בגדול!

\$28

מכספי מעשר

**בתכנית
'כח כפלים'***

חינם!

טיול לאתרים בצפון

חינם!

סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק

ותקבלו:

חינם!

קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים

חינם!

מנוי שנתי ל'גנזי המלך'

חינם!

מנוי שנתי לעתון 'ארבע כנפות'

תאריך הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בבית _____ פלאפון _____

מס' חשבון בבנק		סוג חשבון	קוד מסלקה
2	3	9	2
2	3	9	2
קוד מוסד			

נותן/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבוני/נו הנ"ל בסניפכם, בגין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיוצאו לכם מידי פעם באמצעי מגנטי, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".
 2) ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה ממיני/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דין. ב. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובכבוד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים ממועד החיוב, אם אוכיח/נוכיח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו. 3) ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעל/נו להסדיר את המוטב. 4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. 5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו. 6) הבנק רשאי להוציאני/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לי/נו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. 7) נא לאשר ל"שופר" בספח המחובר לזה, קבלת הוראת אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה:

- סכום החיוב ומועדו, יקבעו מעת לעת ע"י "שופר" עפ"י העקרונות לקביעתם;
 - כרטי' החיוב: [] ומס'ן במשבצת המתאימה
- \$28 זכאות ליחיד**
- \$56 זכאות לזוג**

תורם נכבד, שיים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את המופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779